

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Verslag marktdialoog Asfaltspecial

10 februari 2025

VOORWOORD

Rijkswaterstaat (RWS) heeft in samenwerking met een extern Adviesbureau op 10 februari 2025 de marktdialoog 'Asfaltspecial' georganiseerd in het LEF Future Center (Utrecht/Westraven). Naast medewerkers van RWS zijn ook marktpartijen uitgenodigd die voor RWS werkzaamheden uitvoeren op het gebied van wegverharding of een rol hebben in het gehele proces van aanbestedingen, werkvoorbereiding, realisatie, verificatie en validatie.

Aanleiding

Uit onderzoek blijkt dat in het areaal van Rijkswaterstaat (RWS) vroegtijdige schades optreden in ZOAB-deklagen, soms ruim binnen de erop van toepassing zijnde garantieperiode. Vastgesteld is ook, dat asfaltmengsels vaak niet voldoen aan gestelde eisen. Dit is gebleken uit nader onderzoek, maar blijkt niet vanzelfsprekend uit de kwaliteitsborging door de desbetreffende opdrachtnemers en/of uit de contractbeheersing door RWS. RWS gaat er daarbij van uit, dat het grote aantal geconstateerde afwijkingen van gestelde asfalt-eisen, een negatief effect heeft op de levensduur van asfaltdeklagen.

De kwaliteit van asfalt staat hoog op de agenda van RWS. Daarom heeft RWS intern een verbetertraject opgestart. Tevens hecht RWS veel waarde aan de samenwerking met haar marktpartijen en is zich bewust dat voor effectieve verbeteringen de markt een onmisbare schakel is. Daarom wil RWS graag samen met de markt bezien hoe wij gezamenlijk de kwaliteit van ons asfalt kunnen verhogen en daarmee de levensduur van ons asfalt kunnen verlengen.

Doel

De 'Asfaltspecial' heeft als doel oorzaken en gevolgen van deze problematiek nader met elkaar te verkennen, én samen de oplossingsrichting naar verhoogde kwaliteit en daarmee verlengde levensduur vast te stellen.

Met de marktdialoog beoogt RWS vooral antwoord te krijgen op de vragen wat op dit moment de grootste struikelblokken zijn in de samenwerking op wegenbouwprojecten en welke uitdagingen/problemen worden ervaren rondom kwaliteitsborging asfalt door de opdrachtnemer (ON), alsmede rondom contractbeheersing door de opdrachtgever (OG). Alvorens tot oplossingsrichtingen te komen, diepen we de hierboven beschreven vraagstukken gezamenlijk verder uit. Dit vertaalt zich in onderstaande deelvragen:

- Wat is het gezamenlijke beeld over de asfaltkwaliteit?
- Wat is de oorzaak van de door RWS ervaren 'te lage' levensduur van asfalt?
- Hoe borgt de markt de asfaltkwaliteit in RWS-contracten?
- Hoe beheerst RWS de contractrealisatie op het gebied van asfalt(kwaliteit)?
- Welke oplossingen zijn denkbaar om de kwaliteit te verhogen en levensduur te verlengen van het geleverde asfalt in RWS-projecten?

Verkregen inzichten uit de marktdialoog gebruikt RWS (waar relevant) om richting te geven aan mogelijke verbeteringen voor bovenvermelde problematiek, alsmede in voorbereiding op een verdiepingsslag/vervolgssessie marktdialoog. RWS behoudt zich het recht voor om deze inzichten (deels) niet te gebruiken. Aan de verkregen inzichten/input kunnen geen rechten worden ontleend.

VERLOOP VAN DE MARKTDIALOOG

De marktdialoog werd aangekondigd in een publicatie op TenderNed. Zeventien geïnteresseerde marktpartijen hebben zich aangemeld met in totaal 34 afgevaardigde deelnemers. Van RWS hebben 21 deelnemers actief aan de marktdialoog deelgenomen en 13 personen in een ondersteunende rol. De bijlage bij dit verslag bevat het overzicht van de aangemelde bedrijven en afdelingen van RWS.

De marktdialoog start met een plenair verkennend deel, waarin met elkaar aan de hand van stellingen onderzocht wordt welke verschillende geluiden er in de groep aanwezig zijn. De stellingen zijn als volgt:

- In de samenwerking zijn we open en transparant naar elkaar; grootste gedeelte Oneens
- Afleverdossiers zijn noodzakelijk voor afronding werkpakket; grootste gedeelte Eens
- Tijd en geld dwingen regelmatig tot keuzes die de levensduur van het asfalt niet ten goede komen; grootste gedeelte Eens
- Er zit een groot verschil in asfaltkennis tussen opdrachtnemer én opdrachtgever; grootste gedeelte Eens
- De levensduur van de asfaltdeklagen gaat achteruit; 50/50 Eens/Oneens

Daarna gaat de groep in 9 kleine groepen uiteen om in gesprek te gaan over een aantal concrete vragen binnen de thema's Samenwerking, Kwaliteitssysteem ON en Contractbeheersing OG. Deze verdiepingssessie vindt plaats aan de hand van een 'carrousel', waarbij in 4 rondes gewerkt wordt naar mogelijke oplossingsrichtingen.

VERSLAG VAN DE MARKTDIALOOG 'ASFALTSPECIAL'

Dit verslag geeft een samenvatting op hoofdlijnen van wat in de verschillende sessies is besproken en opgehaald ten aanzien van de thema's:

- 1 Samenwerking in de asfaltketen
- 2 Kwaliteitssysteem ON
- 3 Contractbeheersing bij RWS (OG)

1. Sessie thema: Samenwerking in de asfaltketen

Wat zijn op dit moment de grootste struikelblokken in de samenwerking op wegenbouwprojecten?

- a) Als belemmering voor een goede samenwerking wordt het gebrek aan kennis c.q. verschil in kennisniveau op het gebied van asfalt tussen OG en ON gezien.
- b) De kennis die er is, is niet altijd op de juiste plek en op het juiste moment beschikbaar of aanwezig. Vroegtijdig met de juiste mensen om tafel is noodzakelijk.
- c) Afstemmen en overleggen binnen alle fasen van het contract maar ook buiten de projecten/contracten zijn nodig om verwachtingen naar elkaar toe goed te kunnen uitspreken en vastleggen waardoor potentiële knelpunten en problemen kunnen worden geïdentificeerd en opgelost. Hierbij moet ook ingezet worden op afstemming met andere dan asfalt producerende en -verwerkende partijen die onderdeel zijn van de gehele keten
- d) De samenwerking tussen technisch management en contractmanagement van RWS is niet optimaal, waardoor afspraken met de ON niet duidelijk of onvolledig ingevuld worden.
- e) Het mandaat van de RWS medewerker buiten in het veld is beperkt waardoor er niet tijdig en pragmatisch bijgestuurd of gehandeld kan worden.
- f) RWS beschikt over veel theoretische kennis maar praktische kennis mist.
- g) Schaarste op de arbeidsmarkt is een probleem voor OG en ON om de juiste mensen te kunnen werven.
- h) Delen van data over de prestaties van het aangebrachte asfalt en te vervangen asfalt met ON, maakt het mogelijk voor de ON om gericht te innoveren en sturen op kwaliteit.
- i) Een goede en éénduidige definitie van wat RWS onder kwaliteit verstaat ontbreekt.
- j) Verschillen in belangen tussen OG en ON worden als beperkend gezien voor een goede samenwerking. Duidelijkheid en op voorhand bespreken van deze verschillen kan bijdragen in het begrip voor elkaar en problemen en misverstanden voorkomen.
- k) Tijdsdruk waaronder werkzaamheden uitgevoerd moeten worden maken een goede samenwerking nog belangrijker maar ook complex. Spreiden van werkzaamheden over een langere periode wordt als één van de oplossingen gezien.
- l) De risicoverdeling tussen OG en ON wordt door beiden op een andere wijze geïnterpreteerd. ON's geven aan afhankelijk te zijn van leveranciers met hun eigen kwaliteitsborging op bouwstoffen en halffabricaten en hier moeilijk op te kunnen sturen/handhaven. RWS ziet dit als risico van de ON. Keten brede samenwerking is een mogelijke oplossing om te komen tot een evenredige verdeling van de risico's (zie punt c).

2. Sessie thema: Kwaliteitssysteem ON

Welke uitdagingen/problemen ervaren wij rondom kwaliteitsborging asfalt door de ON?

- a) Beschikbaarheid onderzoekscapaciteit op het gebied van boorkernonderzoek, stroefheid en remvertraging is beperkt waardoor bij grote producties in korte tijd het tijdig aantonen van de kwaliteit onder druk staat.
- b) Binnen de contracten van RWS wordt kwaliteit onvoldoende beloond. Wellicht zou dit met bonussen kunnen worden gestimuleerd.
- c) Kwaliteit gaat om keuzes die aan de voorkant van een werk gemaakt worden. De mensen buiten willen graag een goed werk maken. Maar keuzes in asfaltmengsels etc. bepalen in grote mate de kwaliteit.

- d) Triggers voor het realiseren van betere kwaliteit zijn er niet of onvoldoende.
- e) Kwaliteitsborging door de ON toegepast op projecten beslaat slechts een deel van de gehele keten. Verbinding en afstemming van de kwaliteitsborging in de gehele keten moet beter.
- f) Technisch kader vernieuwen, implementeren en toepassen
- g) Huidige eisen dekken niet alle risico's meer af die het gevolg zijn van wijzigingen in eigenschappen van grondstoffen en wijzigingen in mengselsamenstellingen door de jaren heen (functioneel opleveren is een mogelijke oplossing).
- h) Gunningscriteria zijn conflicterend met asfaltkwaliteit. Het gunningscriteria MKI stimuleert partijen om de randen van het toelaatbare op te gaan zoeken, wat niet altijd voordelig hoeft te zijn voor de kwaliteit (lees prestaties en levensduur van het asfalt) op de lange(re) termijn.
- i) Beter afstemming over de gehele keten of flexibeler omgaan met samenstellingen en meer sturen op (functionele) eigenschappen (zie punt g).
- j) Instrumenten toevoegen aan kwaliteitsborging die een bewezen bijdrage leveren aan de beheersing van de kwaliteit. Arbeidsintensieve onderzoeken pragmatischer invullen en/of beperken.

3. Sessie thema: Contractbeheersing OG

Welke uitdagingen/problemen ervaren wij rondom contractbeheersing door de OG?

- a) Er is geen uniforme contractbeheersing asfalt over alle projecten heen.
- b) RWS moet beter handhaven op de naleving van de contracteisen.
- c) Er is behoefte aan overleg tussen Markt-RWS (aan de voorkant) met asfaltspecialisten van beide kanten.
- d) De reguliere, in concurrentie georganiseerde, inlichtingenbijeenkomsten bij aanbestedingen, leiden niet tot de gewenste asfalt-kwaliteitsimpuls.
- e) Inconsequente en niet uniforme contractbeheersing leidt tot discussie met RWS en lokt speculatief inschrijven uit. Dit komt de kwaliteit niet ten goede.
- f) Gebruik als RWS meer de mogelijkheid om buiten waarnemingen uit te voeren voor de juiste gevoel en praktijkcontrole.
- g) Kwaliteit van asfalt is afhankelijk van wat er "buiten" gebeurt en niet van wat er op papier staat.
- h) RWS heeft vooral proces en contractkennis maar geen theoretische en praktijk/uitvoeringskennis. Dit leidt niet tot het goede gesprek aan de voorkant of bij escalaties.
- i) Marktpartijen hebben veel data over de kwaliteit van het asfalt maar durft deze niet altijd te delen omdat de kennis bij RWS ontbreekt deze op een juiste wijze te interpreteren wat leidt tot contractdiscussie over kwaliteit (terwijl uit de data blijkt dat er niks mis is met de kwaliteit).
- j) Open en transparant zijn als marktpartij wordt niet beloond.
- k) Referentie keuringsmethodiek (RKM) in de contracten biedt gelijk speelveld qua kwaliteit. Meerwaarde wordt gezien maar kost wel meer tijd en geld voor de markt. Vraag wat doet RWS met deze info, en heeft ze voldoende asfaltkennis in de teams om deze te kunnen doorgronden? Data kan ook gebruikt worden voor toekomst.
- l) Vertrouw meer op de intrinsieke motivatie van de marktpartijen om kwaliteit te leveren! Nu wordt wel eens argwaan ervaren.
- m) Staat als RWS open voor het inhoudelijke gesprek over de resultaten van de RKM. 100% kwaliteit bestaat alleen in de theorie en zegt niet altijd wat over de echte kwaliteit en levensduur.
- n) RWS krijgt wat ze vraagt. Bijvoorbeeld MKI. Kan RWS niet beter gaan sturen op levensduur? Dit komt de kwaliteit ten goede.
- o) 100% kwaliteit bestaat niet, willen we leren van elkaar dan moeten kwaliteitsrisico's en -issues bespreekbaar zijn op basis van technische afwegingen. Oog voor elkaars belangen.
- p) Los van de aanbestedingen/ projecten, meer initiatieven ontplooiën voor het landelijk delen van praktische asfaltkennis tussen RWS en markt. Landelijk asfalt loket.
- q) Aanpassingen aan lokale omstandigheden niet mogelijk, soms zijn er beheersmaatregel mogelijk die niet binnen het contract passen; contract is contract = samenhang met kennisniveau.

TOT SLOT

De marktdialoog Asfaltspecial vond plaats in een transparante setting waarbij vertrouwen, gelijkwaardig en constructief samenwerken als uitgangspunt diende voor een constructieve middag en is als zeer positief ervaren. De sessie heeft bijgedragen aan het (h)erkennen van de problematiek rondom kwaliteitsborging asfalt en kan gezien worden als een aftrap voor onze toekomstige samenwerking met alle marktpartijen in de asfaltketen. Onderstaand een greep uit de aangedragen suggesties voor verbetering op korte termijn:

- De wens dat RWS vaker naar buiten gaat (ook op minder mooie dagen)
- De behoefte voor projectoverstijgend overleg tussen vertegenwoordigers van de asfaltketenpartners
- Samenwerkingsdagen organiseren op projectniveau, wisselend op locatie OG/ON
- Consistente uitwisseling van data onderling
- De wens om regelmatig verdiepingssessies te organiseren (marktdialoog zoals deze Asfaltspecial)

BIJLAGE: Overzicht van bedrijven en afdelingen

Marktpartijen:

- Asfalt Nu voor morgen
- BAM (Infra Regionaal)
- BESIX Infra Nederland
- Boskalis
- DIBEC B.V.
- Dostal
- Dura-Vermeer
- Fugro
- Gebr. Van der Lee
- Heijmans
- Kiwa Koac
- KWS Infra
- Mourik
- Reinten Infra
- Rotim
- VGAM / Van Gelder B.V.
- &NBSP Partners in Solutions B.V.

Rijkswaterstaat:

- Corporate Dienst Afd. Control en Informatie
- Grote Projecten en Onderhoud (GPO):
 - Afd. Inkoopcentrum GWW
 - Afd. Wegen & Geotechniek
 - Afd. Werkwijze Kwaliteit & Informatiemanagement
- Programma's, Projecten en Onderhoud (PPO):
 - Afd. Portfoliomanagement
 - Afd. Techniek en Technisch Management
 - Afd. Werkwijze Inkoop & Contractmanagement
 - Afd. Werkwijze Productie & Projectmanagement